

KoTo(R) o Kotoru u Bitefu

Sandra Kapetanović o građanskom aktivizmu

PREDSTAVA „KOTO(R) O KOTORU“ izvedena je ponovo u Beogradu, u Bitef teatru, u okviru konferencije „Kulturno nasleđe vredni Jugoistočnoj Evropi“, koju su organizovali udruženje građana Evropa Nostra Srbija, panevropska mreža posvećena kulturnom nasleđu Evropa Nostra, kao i Mreža za nasleđe Jugoistočne Evrope.

„KoTo(R) o Kotoru“ je dokumentarna pozorišna predstava nastala na inicijativu nevladine organizacije Expeditio. Cilj je bio da se prikažu posebnosti, ali i problemi koji tište građane/ke. U predstavi su stanovnici/e ujedno autori i učesnici.

Teme koje ova drama pokreće ujedno su najvažnije teme za građane/ke Kotora.

„Nakon osmomesecnih priprema, ova participativna predstava doživela je svoju premijeru juna 2016. u Kotoru. Iako posvećena tom gradu, ova drama otvara danas veoma univerzalna pitanja, te podstiče građanski aktivizam i participa-

Igrali smo nedavno i u pozorištu „Duško Radović“, tako da je ovo naše drugo gostovanje u Beogradu. Svuda smo igrali u salama u kojima nismo plaćali zakup, osim u Kotoru.

• **Šta okuplja sve te ljude koji čine predstvu?**

Ljubav prema gradu, pre svega. Želja da nešto doprinesu i promene. Pozvali smo sve one koji su hteli da se uključe, poziv je važio za sve. Mnogi su prošli kroz naše radionice, a ostali su oni koji su nekako imali najviše poverenja u ovaj proces. Od grupe koja je brojala oko 50 ljudi, ostalo je nas dvadesetak koji se pojavljujemo na sceni. Volim da kažem da je ova predstava svakome od nas ispunila neku želju: neko je želeo da promeni neke stvari u gradu, neko je hteo da bude glumac, neko je hteo da bude poznat u gradu, neko je pak želeo da da neka rediteljska rešenja koja će biti prihvaćena, neko je hteo da se druži. U svakom slučaju, svako je imao neku želju koja je zadovoljena.

• **Koje su to ključne teme u predstavi, a od-**

VOLIM DA KAŽEM DA JE OVA PREDSTAVA SVAKOME OD NAS ISPUNILA NEKU ŽELJU

ciju“, kaže za Njuzvik Sandra Kapetanović, jedna od učesnica u ovoj predstavi.

• **Ono što je zanimljivo za ovu predstavu jeste da nema klasičnih glumaca, već da glume stanovnici Kotora - naturšćici. Zbog čega smatrate da je takav izbor bio bolji?**

Mi smo sami stvarali tekst, i to tokom osam meseci, i zbog toga je predstava mnogo životnija. Mislim da značajnu dokumentarnost na scenu donose upravo građani. Predstava obrađuje teme koji su zaista važne za građane i građanke grada. Oni se zalažu za dobrobit grada i mislim da zato predstava dobija na važnosti, potresnosti i istinitosti.

• **Da li je ovo vaše prvo napuštanje Kotora sa ovom predstavom? Gde ste sve gostovali?**

Do sada smo imali pet predstava u Kotoru, i to pred prepunim gledalištem. Igrali smo i u Tivtu, Dubrovniku, Nikšiću, na Cetinju i u Podgorici.

• **nose se na problem funkcionisanja Kotora?**

Problem pitanja saobraćaja, gužve i buke. Nestanak Kotora koji pamtim iz detinjstva.

• **To je grad koji je zaštićen od Uneska, na listi je svetske baštine, mada taj mu je status sada ozbiljno ugrožen?**

Sada smo zbog velike urbanizacije i narušavanja pejzaža pod pretnjom da budemo izbačeni sa te liste. Tu donosiocima političkih odluka prepoznajemo kao najodgovornije za ugrožavanja ove pozicije na Uneskovoju listi, a predstava se i time bavi.

• **Imaju li pozorišta uopšte snage da bilo šta promene?**

Nikad ne bih bila ovde da ne mislim da pozorišta nešto mogu da menjaju. Mi imamo najrazličitije ljude u predstavi, ali svi smo nezadovoljni Kotorom u ovom trenutku. Moram reći da su mnogi doživeli razne vrste pritisaka. Principijelno smo ▶

PIŠE
DALIBORKA NIKOLIĆ

+

Nikad ne bih bila
ovde da ne mislim
da pozori ta ne to
mogu da menjaju.

Mi imamo
najrazličitije ljude
u predstavi, ali svi
smo nezadovoljni
Kotorom u ovom
trenutku

bili protiv vlasti koja ne brine o svojim građanima, bez obzira na to koja je to vlast. Međutim, u međuvremenu je došlo do promene vlasti. Mi jednostavno verujemo, i znam da jesmo, doprineli nekim promenama. Lakše je kada ste u grupi i kada grupa u nešto upire prstom, onda se i vi ohrabrite da skrenete pažnju na probleme koji su za vas važni. Sa druge strane, ovaj proces je menjao i nas. Uticao je na svakoga pojedinačno, a i na publiku koja nas je pratila. Reakcije su zaista sjajne i mi to osećamo. Jednostavno, energetski je to jako prisutno. Sada to možda nisu neke jako vidljive promene, ali prisutne su na nekom dubljem nivou.

• **Kazete da ova predstava podstiče građanski aktivizam. Na koji način?**

Sretali smo razne ljude, od onih koji su plakali i bili vrlo potreseni do onih koje su bili veoma hladni, ali veliki broj građana nas je podržao. Vi-

LAKŠE JE KADA STE U GRUPI I KADA GRUPE U NEŠTO UPIRE PRSTOM

deli smo da su upravo ti ljudi želeli da budu deo tog procesa. Sada su ohrabreni i vide da je moguće nešto uraditi. U razgovoru s ljudima iz drugih gradova znamo da je njima ovo bila inspiracija

i nadamo se da će se pokrenuti nešto slično i u drugim mestima.

• **Koliko danas ima građanskog aktivizma u Crnoj Gori?**

Ne puno, ali ima. Crna Gora je specifična. Zemlja ima 600.000 stanovnika, svaki grad ima mali broj stanovnika, pa je onda kritičnu masu vrlo teško obezbediti. Međutim, imamo razne uspešne akcije, ali to nije dovoljno. Svakako je tog građanskog aktivizma potrebno mnogo više.

• **Šta smatrate da bi sada trebalo da budu glavne teme za one koji u regionu dele vašu viziju i spremnost da učestvuju u građanskom aktivizmu?**

Da to budu neke lokalne teme, a ne neke velike, „državničke“. Mi se bavimo pitanjima kao što su: da li će biti prodana Luka Kotor, koje je opšte dobro za sve građana Kotora. Pitanjem da li će u Beogradu biti rešen slučaj Savamale. Šta se gde sme graditi. Problemima u sabračaju. Rasprodajom prirodnih resursa koji pripadaju svim građanima. Eto, to su neki zajednički problemi svih nas sa ovih prostora. Na primer, kada smo krenuli da radimo na predstavi, nismo ni slutili da će buka biti prepoznata kao jedan od problema, a ispostavilo se da je to jedna od najvažnijih tema za stanovnike Starog grada. Ako se proces postavi dobro od početka, teme će se već same definisati. **N**

+
Od grupe koja je brojala oko 50 ljudi, ostalo je nas dvadesetak koji se pojavljujemo na sceni